

แนวทางการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศแบบใช้คำศัพท์เป็นหลัก The Lexical-Based EFL Learning Approach

อรุณี อรุณเรือง^{1*}

¹อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กทม. 10300

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ และชาติต่างๆ ทั่วโลก ทั้งในด้านการเมือง การศึกษา การดำเนินธุรกิจ และการท่องเที่ยว คำศัพท์ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ ความรู้ด้านคำศัพท์ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษา และช่วยให้ผู้เรียนมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน พบว่านักศึกษาไทยยังมีความรู้ด้านคำศัพท์ไม่เพียงพอ บทความนี้จึงได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้แบบใช้คำศัพท์เป็นหลัก และการนำไปใช้ เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไปในอนาคต

Abstract

English is now regarded as an important medium for international communication among people all around the world in politics, education, economics and tourism. Vocabulary is an important fundamental element for learning English. It is necessary for students to have lexical knowledge to develop their language proficiencies and communicative competence, but Thai undergraduate students are not generally equipped with sufficient lexical items. The concepts and pedagogical implications of the lexical-based learning approach are proposed. It is hoped that this article will be highly beneficial to syllabus design and language instruction in the near future.

คำสำคัญ : แนวทางการเรียนแบบใช้คำศัพท์เป็นหลัก การสอนภาษา

Key words : The Lexical-Based EFL Learning Approach, language instruction

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ arunee1113@yahoo.com โทร. 08-6067-5665

1. บทนำ

ในปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติที่ผู้คนในทุกประเทศเห็นความสำคัญที่ต้องเรียนรู้สำหรับประเทศไทย เรามีภาษาไทยเป็นภาษาแม่ หรือภาษาประจำชาติและภาษาราชการ รัฐบาลกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ 1 และกำหนดให้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (กรมวิชาการ, 2545) ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิทยาการในระดับสูง และการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศเพื่อดำเนินธุรกิจและการท่องเที่ยว

ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่นักศึกษาไทยต้องเรียนรู้ เพื่อใช้ในการศึกษาหาความรู้ซึ่งมีมากมายที่สามารถสืบค้นได้ทางอินเทอร์เน็ต และเพื่อประกอบอาชีพในสังคมยุคเทคโนโลยีสารสนเทศตามความต้องการของตลาดแรงงาน แต่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ แตกต่างจากการเรียนรู้ภาษาแม่ หรือ ภาษาที่หนึ่ง เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่ง ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงรูปภาษา กับความคิด โลก และสรรพสิ่ง ตามธรรมชาติ และสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ได้อย่างดี ซึ่งในการเรียนรู้คำในภาษาที่หนึ่งนั้น เราสามารถเรียนรู้ทั้งความหมายของคำ วิธีการใช้คำในบริบท วากยสัมพันธ์ การออกเสียง และตัวสะกดไปด้วย ดังที่ Miller (1976) กล่าวไว้ว่า ในการที่คนเราจะเรียนรู้ภาษาได้ดีนั้น จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำ เช่น ตัวสะกด การออกเสียง การจัดประเภททางวากยสัมพันธ์ ความหมาย และความรู้ทางด้านวจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatic information) ความรู้เกี่ยวกับคำในที่นี้สำหรับ Miller แล้ว ก็คือ คลังศัพท์ (Mental Lexicon) ของผู้เรียนนั่นเอง

ดังนั้น การเรียนภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาใดก็ตาม ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในภาษานั้นๆ ทั้งในด้านความหมาย การนำไปใช้

ไวยากรณ์ การออกเสียง และตัวสะกด เนื่องจากทุกภาษาจะมีองค์ประกอบที่สำคัญดังกล่าวเหมือนกัน Wilkins (1972) กล่าวว่า ถ้าหากปราศจากไวยากรณ์ เรายังจะสื่อสารกันได้ แต่ถ้าหากปราศจากคำศัพท์แล้ว เราไม่สามารถที่จะสื่อสารความหมายกันได้เลย นอกจากนั้น ความสามารถในการรู้จักคำ และรู้ความหมายของคำ จะช่วยให้เข้าใจโครงสร้างของวลีประโยค ตลอดจนข้อความได้ดีขึ้นด้วย (Strang et al., 1961)

จะเห็นได้ว่า คำ และความเข้าใจในลักษณะต่างๆ ของคำในภาษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเข้าใจในภาษาของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่วัดคุณภาพของการสื่อสารด้วยเช่นกัน คำศัพท์จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการถ่ายทอดความคิด ความรู้จากบุคคล หรือสังคมหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง หรืออีกสังคมหนึ่ง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า คำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษา และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์สูงสุดต่อความเข้าใจในการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง

แนวทางการเรียนแบบใช้คำศัพท์เป็นหลัก ในที่นี้ หมายถึง แนวทางการเรียนรู้ภาษาด้วยการกำกับตนเองที่มุ่งเน้นคำศัพท์ และลักษณะทางภาษาศาสตร์ (Linguistic description) ของคำศัพท์ซึ่งประกอบด้วยความรู้ด้านการสะกด การออกเสียง วิทยาหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ และการนำไปใช้

ในบทความนี้ จะนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษากับการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย
2. แนวทางการเรียนภาษาอังกฤษแบบใช้คำศัพท์เป็นหลัก
3. การนำแนวทางการเรียนภาษาอังกฤษแบบใช้คำศัพท์เป็นหลักไปใช้กับการเรียน การสอน
4. สรุปและข้อเสนอแนะ

2. ทฤษฎีการรู้ภาษากับการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นต่างประเทศในประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง อารีรัตน์ น้ำเพชร (2530) พบว่า การศึกษาภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษของไทยมีมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่การศึกษาภาษาอังกฤษของไทยในระยะแรก จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังไม่ปรากฏว่ามีหลักสูตรสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาขึ้น ใช้เป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นการศึกษาที่อยู่ในวงจำกัด คือ เป็นการศึกษาเฉพาะในราชสำนัก สอนแบบตัวต่อตัว ฟีกหัดอ่าน กัดลายมือ ฟีกพูด และเรียนรู้วัฒนธรรมตะวันตก

ส่วนในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การสอนภาษาอังกฤษมุ่งให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน แปล และรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการเวลาติดต่อกับชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นแนวทางการสอนที่เน้นความรู้เกี่ยวกับภาษา แนวทางนี้ได้ใช้ต่อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 และในปี พ.ศ. 2503 หลักสูตรภาษาอังกฤษเริ่มเปลี่ยนแนวทางเป็นการเน้นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนเป็นสำคัญ อันเกิดจากอิทธิพลของทฤษฎีการรู้ภาษาพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเนื่องจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (stimulus) และการตอบสนอง (response) (Skinner, 1957) แนวความคิดนี้นำมาใช้เป็นหลักของวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เรียกว่า Audio-Lingual Method แนวการสอนนี้จะเป็นการฝึกกระสวนไวยากรณ์ (pattern drills) และฝึกการฟัง พูด อ่าน และเขียนซ้ำๆ โดยเน้นเรื่องการใช้รูปภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ขาดการเน้นเรื่องของการสื่อความหมายและการสื่อสาร ทฤษฎี

พฤติกรรมนิยมได้ถูกคัดค้านจากนักจิตวิทยา และนักภาษาศาสตร์เป็นจำนวนมาก Chomsky (1959) เห็นว่า ในการศึกษาที่จะเรียนรู้ภาษานั้น ต้องมีความรู้สองชนิดด้วยกันคือ มีความสามารถในการ (Linguistic competence) และความสามารถที่รับรู้ได้จากการใช้ภาษาของผู้เรียน (performance) ภาษามีใช้เป็นการสร้างสมนัยแต่ภาษาเป็นเครื่องมือที่แสดงออกทางความคิดกับความสามารถในการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของภาษาที่ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมได้ละทิ้งไป

อย่างไรก็ตาม แนวการสอนแบบเน้นทักษะ (skill-based) แบบพฤติกรรมนิยมได้มีอิทธิพลมาถึงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน และระบบการศึกษาของไทยมาจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีการสอนภาษาแบบเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ตามแนววิธีการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดเรื่องความสามารถในการใช้ภาษา (communicative competence) ซึ่งประกอบด้วยความรู้ทางด้านกฎไวยากรณ์ของผู้เรียน และกฎเกณฑ์ของการใช้ภาษาจริงในสังคม (Hymes, 1972) และทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) ที่เห็นว่าภาษามีหน้าที่ในการสื่อสาร มองภาษาในบริบทของการสื่อสาร ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนรู้ระบบความหมาย โดยอาศัยกระบวนการทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับคนรอบข้าง Halliday (1975) เชื่อว่าการแสดงออกทางภาษาเกิดขึ้นเพื่อสนองหน้าที่ทางการสื่อสาร (communicative function) ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาเชิงสังคม (social approach) จึงมุ่งศึกษาหน้าที่ในฐานะที่เป็นตัวกำหนดให้ภาษามีรูปต่างๆ กัน การสอนแนวนี้จึงเน้นเรื่องหน้าที่ของภาษาในการสื่อสาร ซึ่งไม่ได้เน้นการฝึกทักษะ แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถพัฒนาถึงการกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาระบบความคิดและประสบการณ์ สามารถนำความรู้ไปใช้งานได้จริง

3. แนวทางการเรียนภาษาอังกฤษแบบ ใช้คำศัพท์เป็นหลัก

ในปัจจุบัน ได้มีแนวทางการเรียนการสอนแบบพุทธิปัญญานิยม (constructivism) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีการรู้ภาษาแนวปริชานนิยม (cognitivism) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบความคิดและประสบการณ์ เน้นกระบวนการคิดและความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเช่นกัน แต่เน้นที่ความหมายของภาษาที่สื่อสารออกมา และพัฒนาการทางสติปัญญาตามทฤษฎีของ Piaget และภาษาศาสตร์ปริชาน ที่นำเสนอแนวคิดน่าสนใจในการสอนเน้นที่คำ และโครงสร้างภาษาควบคู่กันไป ซึ่งจะสามารถสื่อความหมายของภาษาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการอ่านเพื่อความเข้าใจสาระที่สื่อออกมาจากผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านสามารถตีความหมายของสาร (text meaning) ได้จากรูปภาษา (linguistic form) ตั้งแต่ระดับหน่วยคำ คำ วลี สำนวน ประโยค จนถึงระดับข้อความตามความรู้ทางภาษา ประสบการณ์ทางภาษา ความสามารถในการอ่าน และพื้นความรู้ทางวัฒนธรรมของผู้อ่านแต่ละบุคคล Vygotsky (Vygotsky, 1962) เห็นว่าภาษามีบทบาทในการพัฒนาทางสติปัญญาเพราะภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิด การเข้าใจพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจาก Vygotsky เห็นความสำคัญของการสอนหรือการช่วยเหลือเด็กให้พัฒนาการสติปัญญาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของแต่ละคน จากการศึกษาของ Vygotsky ในเรื่องนี้พบว่า เด็กบางคนสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่ช่วย เด็กบางคนไม่สามารถจะเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง แต่ถ้าผู้ใหญ่ให้ความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยก็จะสามารถทำได้ แต่เด็กบางคนจะไม่สามารถเรียนรู้ได้แม้ว่าจะได้รับความช่วยเหลือ ซึ่ง Vygotsky อธิบายว่าเด็กแต่ละคนที่อยู่ในวัยเดียวกันจะมีบริเวณของความใกล้เคียงการพัฒนาสติปัญญา (Zone of

Proximal growth) แตกต่างกัน บางคนอยู่เหนือ Zone of Proximal growth บางคนอยู่ระหว่างและบางคนอยู่ต่ำกว่า Vygotsky เรียกการช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้ว่า “Scaffolding” ซึ่งหมายถึง ให้ความช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้หรือการแก้ปัญหาหรือการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเด็กไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การที่ผู้เรียนคนไทยจะอ่านข้อความที่เป็นภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจนั้น ผู้เรียนจะต้องเข้าใจความหมาย และบริบทในการใช้รูปภาษาตลอดจนมีความรู้ทางไวยากรณ์ของคำนั้นๆ เป็นอย่างดี (Taylor, 1993) ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างหน่วยความคิด (conceptualization) ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ และเค้าโครงสร้างความรู้ (schema) ในภาษานั้นอย่างถูกต้อง รวมทั้งต้องสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติของผู้ใช้ภาษาต่างประเทศที่แตกต่างไปนั้นด้วย นอกเหนือไปจากภาษาแม่/ ภาษาที่ 1 ของตนเอง

ในขณะที่นักจิตวิทยา เช่น Miller (1976) กล่าวว่า ในการที่คนเราจะเรียนรู้ภาษาได้ดีนั้น จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำ เช่น การออกเสียง ตัวสะกด ความหมาย โครงสร้างทางไวยากรณ์ และความรู้ทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ หรือการนำไปใช้ ความรู้เกี่ยวกับคำที่ผู้พูดภาษาควรจะมีประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1. การออกเสียงและการสะกดคำสำหรับภาษาเขียนในเรื่องนี้รวมถึงระบบเสียงและระบบหน่วยคำ
2. การจัดประเภททางวากยสัมพันธ์ เช่น คำนาม คำกริยา คำกริยาวิเศษณ์ คำบุพบท เป็นต้น และปริบททางวากยสัมพันธ์
3. ความหมาย - คำจำกัดความ (ความหมายของคำ และความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำอื่น ๆ) รวมทั้ง ข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกันระหว่างคำ (ปริบททางความหมาย)

4. ข้อจำกัดทางวจนปฏิบัติศาสตร์ - สถานการณ์ (ขึ้นอยู่กับความรู้ทั่วไป) และวาทวิทยา (ขึ้นอยู่กับประเภทของปริเฉท)

Lewis (1993, 1997, 2000) เชื่อว่าคลังคำศัพท์ในสมองมีขนาดใหญ่เกินกว่าที่เราตระหนักได้ เรารู้คำศัพท์ได้อย่างมากมายโดยไม่ต้องเรียนในห้องเรียน คำที่อยู่ในสมองจะเป็นคำที่อยู่ในรูปแบบสำเร็จรูป (Prefabricated and ready for use) พร้อมใช้ได้ทันที ไม่ได้แยกเป็นคำเดี่ยวๆ (isolated words) หรือรายการคำ (Word list) เท่านั้น และภาษาประกอบขึ้นด้วยกลุ่มคำศัพท์ (Multi - word 'chunks') มากมายเช่น คำเดี่ยว เช่น *หนังสือ, บ้าน, pen*, คำย่อ (Contractions) เช่น *can't, don't*, วลี (Poly words) เช่น *by the way, Up to now*, คำที่ใช้ทั่วไป (Common words) เช่น *mind, way*, คำที่ไม่ได้ทำหน้าที่ของคำ (De-lexicalized words) เช่น *have, get, take, make*, ข้อความ/สำนวน (Expressions) ซึ่งเป็นข้อความ/สำนวนแบบตายตัว (fixed-expressions) เช่น “*Could you pass me , please?*” นอกจากนี้ เขาเห็นว่าการจัดเก็บคำในคลังศัพท์จะเก็บในวงศัพท์เดียวกัน (Lexical field) เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับครอบครัว, ทำอาหาร, ท่องเที่ยว เป็นต้น

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงนำไปสู่แนวทางการเรียนรู้ภาษาแบบใช้คำศัพท์เป็นหลักของผู้เขียน (the Lexical- Based Language Learning Approach) ซึ่งจะไม่เหมือนของ Lewis (1993, 1997, 2000) แต่เป็นแนวทางที่ผสมผสานของหลายๆ แนวคิด เป็นทางเลือกใหม่ในการสอนภาษาโดยมีการนำความหมายและไวยากรณ์เข้ามา รวมกันกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควบคู่กันไป กล่าวคือ ควรเรียนรู้ความหมายของคำและไวยากรณ์ของคำ (Word grammar) และไวยากรณ์ของตัวบท (Text grammar) ควบคู่กันไป ซึ่งเป็นแนวทางที่เน้นเรื่องการเชื่อมความหมายและความคิดควบคู่ไป

กับรูปภาษา ให้ความสำคัญกับคำศัพท์ (Lexis) และ สถานการณ์ในการใช้ภาษา (situation) รวมทั้ง แนวคิดของทฤษฎีปริชานนิยม (Cognitivism) ที่เห็นว่าคำและความหมายของคำ (Word meaning) สามารถสื่อได้ถึงไวยากรณ์และความหมายของตัวบท (Text meaning)

การสื่อสารความหมาย (communication of meaning) เป็นหัวใจของภาษาและการเรียนรู้ภาษา ดังนั้นแนวคิดที่เสนอในที่นี้จะให้ความสำคัญกับความหมายชนิดต่างๆ ของคำศัพท์ เช่น ความหมายประจำคำ (Referential meaning) ความหมายแฝง (Connotation meaning) ความหมายเชิงปริบท (Contextual meaning) ซึ่งแยกออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ ปริบทสถานการณ์ที่ใช้ภาษา และ ปริบทของรูปภาษาที่ใช้ ความหมายของคำที่ปรากฏร่วม (Collocational meaning) ความหมายทาง วจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic meaning) อันเกิดจากการตีความตามเจตนาของผู้ร่วมสนทนา และ รูปภาษาที่ใช้

ผู้เรียนต้องตระหนักไว้ว่า จะเลือกใช้กลุ่มคำศัพท์ประเภทใดตั้งแต่คำเดี่ยวๆ ไปจนถึงข้อความหรือสำนวนแบบตายตัวเฉพาะสถานการณ์ (Situation) ลีลา /ทำเนียบภาษา (style/ register) ปริเฉท (genre) ในการสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสม และสามารถสร้างสรรค์ภาษาใหม่ๆ จากกลุ่มคำศัพท์เก่าๆ ที่มีอยู่ได้

กล่าวโดยสรุป แนวทางการเรียนรู้ภาษาแบบใช้คำศัพท์เป็นหลัก มีแนวคิดว่าภาษาประกอบขึ้นด้วยคำที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ (Grammaticalised lexis) ไม่ใช่ไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยคำ (Lexicalized grammar) (ซึ่งหมายความว่าภาษาประกอบขึ้นด้วยคำ และกลุ่มคำมากมายซึ่งจะทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำเมื่อปรากฏในบริบทต่างๆ) นอกจากนี้ทฤษฎีแนวทางการเรียนรู้ภาษาโดยใช้คำศัพท์เป็นหลัก ยังให้ความสำคัญกับสาระที่สื่อสารออกมา

(Communication) โดยรูปภาษาและกระบวนการคิด ความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษา (Cognition) และเน้นการสัมผัสภาษาที่ใช้จริงจากคลังข้อมูลภาษา (corpus) ฝึกให้นักศึกษารู้จักสังเกต (noticing) และตระหนักถึงรูปแบบภาษากับบริบทที่ใช้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตั้งสมมติฐาน และสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับภาษา (generalization) ได้ด้วยตนเอง (Sinclair and Renouf 1988; Willis and Willis 1996; Lewis 1993, 1997, 2000)

4. การนำแนวทางการเรียนภาษาอังกฤษแบบใช้คำศัพท์เป็นหลักไปใช้กับการเรียนการสอน

มีงานวิจัยที่นำแนวการสอนแบบใช้คำศัพท์เป็นหลักไปใช้จริงในห้องเรียน เช่น Fuentes (2001) ใช้แนวทางการเรียนรู้อังกฤษโดยใช้คำศัพท์เป็นหลัก (The Lexical Approach language learning) ในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างรูปแบบภาษาที่ใช้ในภาษาอังกฤษวิชาการ และภาษาอังกฤษเทคนิค ในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้ภาษาศาสตร์คลังข้อมูลในการวิเคราะห์หาคำปรากฏร่วมที่พบบ่อยในฉบับ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ (ESP) ในระดับมหาวิทยาลัย ในการวิเคราะห์รูปแบบภาษาจะใช้วิธีการหาคำสำคัญ (Keyword in context) และค่าความถี่ของคำ (Word frequency) และค่าปรากฏร่วม (Value of corpus - derived collocation information)

Amer (2002) นำเสนอการสอนคำศัพท์โดยใช้ความหมายของคำ (Lexical semantics) เป็นเกณฑ์โดยนำมาพัฒนาใช้ร่วมกับทฤษฎีวงความหมาย (Semantic field theory) เครือข่ายความหมาย (Semantic networks หรือ Semantic grids) เพื่อจัดกลุ่มคำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน งานชิ้นนี้น่า

สนใจเนื่องจากการจัดเก็บคำศัพท์ในสมอง (Mental Lexicon) ของมนุษย์ก็มีลักษณะแบบนี้เช่นกัน

Passapong (2002) ได้ประเมินค่าความพึงพอใจเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้ภาษาศาสตร์คลังข้อมูลและดูการพัฒนาความรู้ของผู้เรียนจากแบบฝึก โดยแบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ใช้ภาษาศาสตร์คลังข้อมูลในแบบฝึก กับอีกกลุ่มหนึ่งไม่ได้ใช้ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ใช้แบบฝึกหัดร่วมกับภาษาศาสตร์คลังข้อมูลมีความพึงพอใจกับการเรียนลักษณะนี้ แต่ผลการทดสอบก่อน-และหลัง-เรียนไม่มีผลความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มนี้เลย ซึ่งนั่นอาจหมายถึงว่าการใช้ภาษาศาสตร์คลังข้อมูลที่เป็นวิธีการหนึ่งของแนวการเรียนรู้โดยใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์ไม่มีผลต่อการพัฒนาคลังศัพท์ในสมองของผู้เรียน ตามที่ได้เสนอไว้ซึ่งน่าจะพิจารณาว่า กิจกรรมที่จัดทำขึ้นเหมาะสมกับระดับของนักศึกษาเพียงใด ยาก และง่ายเพียงใดด้วย

อรุณี อรุณเรือง (2007) ได้ศึกษา เรื่อง “ผลของการใช้แนวทางการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศแบบใช้คำศัพท์เป็นหลักต่อความสามารถในการใช้ภาษาทั่วไปและความสามารถในการใช้คำศัพท์ของผู้เรียน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองการเรียนภาษาอังกฤษแบบใช้คำศัพท์เป็นหลัก และเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาทั่วไป และความสามารถในการใช้คำศัพท์ของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษแบบใช้คำศัพท์เป็นหลักโดยใช้แบบจำลองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับการเรียนแบบไม่ใช้คำศัพท์เป็นหลัก

ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาทั่วไปและความสามารถในการใช้คำศัพท์หลังการทดลองโดยรวมของนักศึกษาทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักศึกษาควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลที่ได้กล่าวได้ว่านักศึกษาที่เรียนแบบใช้คำศัพท์เป็นหลักนั้น ได้เรียนรู้ลักษณะทาง

ภาษาศาสตร์ (linguistic description) ของ คำศัพท์และเรียนภาษาอังกฤษผ่านคำศัพท์ในบริบท ต่างๆ เริ่มจากง่ายไปหายากตั้งแต่ความรู้ในด้านตัว สะกด ระบบเสียง ไวยากรณ์ ความหมาย และวัจน-ปฏิบัติศาสตร์ ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ภาษาได้อย่าง เป็นระบบและลึกซึ้งทั้งคำจำกัดความ (ความหมาย ประจำคำ) ความหมายที่เปลี่ยนไปตามบริบทต่างๆ ความเปรียบ ความสัมพันธ์ระหว่างคำ เครื่องช่วย ความหมาย การจำแนกประเภท และทฤษฎีต้นแบบ การปรากฏร่วมของคำ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ นักศึกษาได้รู้จักคำที่มีความหมายหลายความหมาย อย่างละเอียดลึกซึ้ง และการรู้จักสังเกตความแตกต่างระหว่างตัวสะกด การออกเสียง และหน้าที่ทาง ไวยากรณ์ของคำที่ปรากฏในประโยคต่างๆ และสามารถนำไปใช้ในบริบทต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและ เหมาะสม ซึ่งวิธีการเหล่านี้สามารถทำให้นักศึกษา เกิดกระบวนการคิดที่เป็นระบบและเกิดความเข้าใจ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการ ท่องจำในการเรียนแบบเก่า จึงมีผลทำให้นักศึกษา มีพัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม

นอกจากนั้น ความสามารถในการใช้คำศัพท์ หลังการทดลองโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนน สูงขึ้นกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 แต่ความสามารถในการใช้ภาษา ทั่วไปหลังการทดลองโดยรวมของนักศึกษากลุ่ม ทดลองไม่สูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัย-สำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการ ใช้ภาษาทั่วไปของนักศึกษากลุ่มทดลองก็มีแนวโน้ม ที่จะพัฒนาขึ้นได้มากกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม

5. สรุป

มิลเลอร์ (Miller, 1976: 62-63) กล่าวไว้ ว่าการเรียนรู้ภาษาที่ดี ควรได้รับความรู้เกี่ยวกับ คำศัพท์ทั้งในด้านบริบทและสถานการณ์ที่ใช้ภาษา

ความหมาย โครงสร้างทางไวยากรณ์ การออกเสียง และตัวสะกดพร้อมกันไป ดังนั้นการที่นักศึกษาได้ เรียนรู้ความหมายของคำ และไวยากรณ์ของคำ และ ไวยากรณ์ของตัวบทควบคู่กันไปด้วย จึงเป็นแนวทาง การเรียนการสอนที่เน้นเรื่องการเชื่อมความหมาย และความคิดควบคู่ไปกับรูปภาษาและสถานการณ์ ในการใช้ภาษา ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากกับการ เรียนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษสำหรับ นักศึกษา สายเฉพาะทาง (English for Specific Purpose) ที่ต้องเรียนรู้ศัพท์เทคนิคต่างภาษา และ ต่างวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งไม่ใช่เพียงแค่คำศัพท์ใน ระดับพื้นฐานเท่านั้น แต่จะต้องเรียนรู้โครงสร้างภาษา การออกเสียง การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ และเครื่องช่วยความหมายที่จะมีส่วนช่วยให้นักศึกษา ได้เข้าใจในภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านความคิด และโครงสร้างของภาษาที่สื่อสารออกมาของผู้เขียน หรือผู้ใช้ได้ในเวลาเดียวกัน

นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนควรตระหนักว่า รูปภาษาและโครงสร้างของภาษานั้น ควรเรียนรู้ใน ระดับบริบท ทั้งในระดับบริบทการปรากฏที่จำกัด และ บริบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม ควบคู่กันไปด้วย เนื่องจากในปัจจุบัน โลกของเรา เป็นโลกแห่งเทคโนโลยีข่าวสาร ภาษาอังกฤษจึงเป็น เรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งกับนักศึกษาไทยในการสืบค้น ข่าวสารความรู้ และการติดต่อกับชาวต่างประเทศ การฝึกฝนให้นักศึกษาได้รู้วิธีสังเกตรูปภาษา และ ลักษณะทางภาษาศาสตร์ของคำศัพท์ จะทำให้นักศึกษาสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างคำ ศัพท์และประมวลผลความรู้ทางภาษาได้ดีขึ้น ผู้เขียน คาดหวังว่า แนวทางการเรียนแบบใช้คำศัพท์เป็น หลักที่นำเสนอในบทความนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะ ช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาทั่วไปโดย เฉพาะด้านการอ่าน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่ง สำหรับนักศึกษาไทยได้ต่อไปในอนาคต

6. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. 2545. **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้**
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรุณี อรุณเรือง. 2550. ผลของการใช้แนวทาง
 การเรียนแบบใช้คำศัพท์เป็นหลักต่อความ
 สามารถในการใช้คำศัพท์และความสามารถ
 ในการใช้ภาษาทั่วไปของผู้เรียน. วิทยานิพนธ์
 อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์
 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีรัตน์ น้ำเพชร. 2530. การศึกษาพัฒนาการของ
 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาตั้ง
 แต่พุทธศักราช 2435-2528. วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Amer, Aly Anwar. 2002. "Advanced
 Vocabulary Instruction in EFL". **The**
Internet TEFL Journal Vol. VIII, No.
 11, November 2002.
- Fuentes, Alejandro Curado. 2001. "Lexical
 Behavior in Academic and Technical
 Corpora: Implications for ESP
 Development "**Language Learning &**
Technology. Vol.5, No.3, September 2001,
 pp. 106-129.
- Halliday M.A.K. 1975. **Learning How to**
Mean. Edward Arnold.
- Lewis, Michael. 1993. **The Lexical Approach:**
The State of ELT and a Way Forward.
 Hove, England: Language Teaching
 Publications.
- Lewis, Michael. 1997. **Implementing the**
Lexical Approach: Putting Theory into
Practice. Hove, Language Teaching
 Publications.
- Lewis, Michael. (ed.) 2000. **Teaching**
Collocation: Further Developments in
the Lexical Approach. Hove: Language
 Teaching Publications.
- Miller, G.A. 1976. "Semantic Relations and
 Words." **Linguistic theory and**
Psychological Reality. (ed.) Mons Halle
 Joan Bresnan and G.A Miller.
- Sinclair, J. M. and Renouf, A. 1988. "A Lexical
 Syllabus for Language Learning."
Vocabulary and Language Teaching.
 Carter, Ronald and McCarthy, Michael.
 (ed.) Longman.
- Passapong Sripicharn. 2002. **Evaluating**
Data-Driven Learning: the Use of
Classroom Concordancing by Thai
Learners of English. A thesis submitted
 to the University of Birmingham for the
 degree Of DOCTOR OF PHILOSOPHY.
 Department of English, School of
 Humanities. University of Birmingham.
- Strang, R., C.M. Mc Cullough and A.E. Traxler.
 1967. **The Improvement of Reading**.
 New York: McGraw Hill.
- Taylor, John R. 1993. "Some Pedagogical
 Implications of Cognitive Linguistics"
Cognitive Linguistics Research:
Conceptualizations and Mental
Processing in Language. (ed.) Richard
 A. Geiger Brygida Ridzka - Ostys. Mouton
 DeGruyter. pp. 201-223.

Vygotsky, L.S. 1962. **Thought and Language.**

Cambridge, MA: The M.I.T. Press.

Wilkins, D. 1972. **Linguistics in Language**

Teaching. London: Edward Arnold.

Willis, J. and Willis, D. 1996. **Challenge and**

Change in Language Teaching.

Heinemann.